



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

Verificat,
Manager proiect
Prof.univ.dr. Maria Andronie

Unitatea de învățare nr. 5

POPULAȚIA ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL

ASPECTE INTERNAȚIONALE PRIVIND CETĂȚENIA

1. Noțiunea de populație

Populația reprezintă, împreună cu teritoriul și guvernul, unul din cele trei elemente materiale ale existenței statului. Statul este o colectivitate umană; el nu poate exista fără populație, așa cum nu poate exista fără teritoriu sau guvern.

Din punct de vedere lingvistic, *populația unui stat este definită ca totalitate a persoanelor aflate pe teritoriul acestui stat*. Dacă acceptăm sensul larg al acestei definiții, se înțelege că populația unui stat cuprinde toate persoanele fizice care se găsesc la un moment dat pe teritoriul său. Această definiție prezintă un dublu inconvenient. Pe de o parte, este prea largă pentru că include și străinii domiciliați într-un stat, care n-au renunțat la cetățenia de origine și care nu pot fi considerați ca „elemente constitutive” ale statului iar, pe de altă parte, exclude cetățenii proprii, instalați în alte țări, dar care continuă să participe la viața politică a statului de origine.

Populația, ca element constitutiv al statului, cuprinde deci „comunitatea națională” a acelu stat, reprezentată de persoanele fizice legate de stat prin **cetățenie**, indiferent dacă locuiesc pe teritoriul acelu stat ori se află în alte state. Alături de cetățenii proprii, pe teritoriul unui stat se pot afla și **străini**, fie pe o bază, în general, permanentă



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

(cetățeni ai altor state dar cu domiciliu de bază în statul de reședință, indivizi fără cetățenie și refugiați), fie în mod temporar (turiști, oameni de afaceri etc.).

Populația unui stat cuprinde totalitatea persoanelor – cetățeni străini, persoane fără cetățenie ori cu dublă cetățenie, refugiați sau persoane strămutate – care trăiesc pe teritoriul statului respectiv și sunt supuse jurisdicției sale¹. Statutul diferitelor categorii de persoane este determinat prin reglementări juridice ale fiecărui stat. Astfel, în cadrul exercitării competenței sale suverane, fiecare stat stabilește situația juridică a populației sale reglementând prin acte legislative interne, statutul juridic, drepturile și obligațiile tuturor categoriilor de persoane care formează populația sa. De la această regulă fac excepție persoanele având statutul diplomatic care se bucură de anumite imunități, jurisdicția statului asupra acestora fiind limitată. Există însă unele probleme referitoare la populație la anumite categorii ale acesteia care reclamă cooperarea statelor în cadrul creat prin încheierea unor tratate și acorduri internaționale. Astfel de probleme privesc cooperarea internațională în domeniul drepturilor omului, protecția diplomatică, bipatridia și apatridia, precum și regimul juridic al străinilor, dreptul de azil, situația refugiaților etc.

Problemele populației în dreptul internațional au căpătat o importanță deosebită în ultimele decenii, ca urmare a dezvoltării colaborării internaționale, extinderii schimburilor economice și amplificării comerciale. Dacă la începutul Secolului al XX-lea, populația Globului însuma 1.600.000.000 de locuitori, în prezent a ajuns la 5,5 miliarde, estimându-se ca – în acest – să ajungă la 10 miliarde.

2. Aspecte privind cetățenia în dreptul internațional

2.1. Dreptul fundamental al omului la o cetățenie²

Cetățenia reprezintă instituția juridică care cuprinde ansamblul normelor juridice, prin care se reglementează legătura politico-juridică dintre o persoană fizică, în calitate de

¹ I.Diaconu, *Drept internațional public*, Editura Lumina lex, 2010, p. 143.

² N. Purdă, N. Diaconu, *Protecția juridică a drepturilor omului*, Universul Juridic, 2011, p.199-200.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

cetățean și statul a cărui cetățenie o poartă, în temeiul căreia persoana fizică este titularul anumitor drepturi și obligații care formează statutul sau condiția sa juridică³.

Dreptul la cetățenie este reglementat atât prin instrumente juridice cu caracter național, cât și prin instrumente juridice internaționale.

a) *Declarația Universală a Drepturilor Omului* afirmă dreptul la cetățenie prin dispozițiile art. 15, conform cărora fiecare individ are dreptul la o cetățenie.

Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetățenia sa nici de dreptul de a-și schimba cetățenia.

b) *Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice* dispune în art. 24 pct. 3 că orice copil are dreptul de a dobândi o cetățenie.

c) *Convenția de la Haga privind conflictele de naționalitate* (1930) arată că cetățenia se stabilește pe baza prevederilor specifice legislațiilor naționale.

d) *Declarația privind drepturile persoanelor care nu sunt cetățeni ai țării în care trăiesc, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 40/144 din 13 decembrie 1985* reglementează drepturile și obligațiile acestei categorii de persoane fizice.

e) *Convenția referitoare la statutul juridic al persoanelor fără cetățenie (apatrizilor), adoptată prin Rezoluția ECOSOC nr. 526 (XVII) din 26 aprilie 1954* reflectă preocuparea ONU pentru a asigura acestei categorii de persoane fizice cea mai largă posibilitate de exercitare a drepturilor și libertăților fundamentale. Convenția dispune că persoanele fără cetățenie trebuie să beneficieze de drepturile și libertățile recunoscute în general străinilor, fără discriminări de orice natură. Potrivit dispozițiilor convenției, termenul *apatrid* desemnează „o persoană pe care niciun stat nu o consideră ca resortisant al său prin aplicarea legislației sale”⁴. Pentru aceste persoane, Convenția stabilește obligația generală de a se conforma, în țara în care se găsesc, legilor și regulamentelor, precum și măsurilor luate pentru menținerea ordinii publice⁵ și creează un regim juridic al apatrizilor corespunzător unui tratament uman similar cu cel al refugiaților,

³ D. Ștefănescu, *Evoluția istorică și juridică a cetățeniei în dreptul românesc*, București, 1974, p. 4.

⁴ Art. 1 par. 1.

⁵ *Ibidem*, art. 2.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU



Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

în cele mai multe cazuri, ori cu cel al străinilor. Convenția nu stabilește nicio măsură pentru reducerea cazurilor de apatridie.

f) *Convenția privind reducerea cazurilor de apatridie adoptată în 1961 pe baza Rezoluției Generale ONU nr. 896 (IX) din 4 decembrie 1954*, intrată în vigoare la 13 decembrie 1975 afirmă dorința statelor membre ale ONU de a limita cazurile persoanelor fără cetățenie și de a acționa pentru reducerea acestora.

În acest sens, Convenția stipulează obligații pentru statele membre de a acorda cetățenia persoanelor născute pe teritoriul lor sau la cerere.

Principalele prevederi ale acesteia sunt:

- obligația statelor de a acorda cetățenia persoanelor născute pe teritoriul lor, cu posibilitatea impunerii anumitor condiții prin legile interne;
- copilul, dobândește la naștere cetățenia mamei sale, dacă se naște pe teritoriul statului al cărui cetățean este mama sa;
- copilul abandonat este considerat că s-a născut pe teritoriul statului în care a fost găsit;
- copilul poate, în anumite condiții, să dobândească cetățenia statului al cărui cetățean este unul dintre părinți, chiar dacă s-a născut pe teritoriul altui stat;
- persoanele nu pot fi private de cetățenia lor dacă prin aceasta ele devin apatrizi;
- interdicția de a priva o persoană de cetățenia sa pe motive de rasă, etnice, religioase sau politice.

Din anul 1974, Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați îndeplinește și funcțiile prevăzute de Convenția din 1961⁶.

Legislația României asimilează apatrizii cu străinii, având potrivit regimului național, aceleași drepturi ca și cetățenii români, cu excepția drepturilor politice⁷.

⁶ Rezoluția Adunării Generale a ONU, nr. 3274(XXIX) din 10 decembrie 1974.

⁷ *Legea română cu privire la cetățenie* (1991) în art. 40 introduce și noțiunea de cetățenie română cu titlul de „cetățenie de onoare”, care se poate acorda unor străini pentru servicii deosebite aduse țării și națiunii române, la propunerea Guvernului fără nicio altă formalitate, de către Parlamentul României.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

g) *Tratatul de la Maastricht* introduce noțiunea de „cetățenie europeană”, în sensul că cetățenii statelor membre dobândesc și cetățenia Uniunii, care le conferă un ansamblu de drepturi și obligații comunitare.

În sistemul român de drept, aspectele privind cetățenia sunt reglementate prin următoarele acte normative:

a) *Constituția României* include aspectele privind cetățenia în cadrul principiilor generale, cuprinse în Titlul I.

Astfel, conform dispozițiilor art. 5 – intitulat „Cetățenia”, cetățenia română se dobândește, se păstrează sau se pierde, în condițiile prevăzute de legea organică. Cetățenia română nu poate fi retrasă aceluia care a dobândit-o prin naștere.

În titlul II din Constituție, în cadrul dispozițiilor referitoare la drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale, sunt stabilite reglementări cu caracter constituțional privind drepturile cetățenilor români în străinătate (art. 17) și drepturile recunoscute cetățenilor străini și apatrizilor (art. 18).

b) *Legea nr. 21/1991 privind cetățenia română*⁸ reprezintă legea organică care reglementează toate aspectele privind dobândirea, pierderea și prerogativele pe care le implică cetățenia română. Legea română aplică principiul *jus sanguinis*, în sensul că sunt cetățeni români copiii născuți pe teritoriul României din părinți cetățeni români.

c) *Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă*⁹ conține și dispozițiile relative la cetățenie în cazul căsătoriei, filiației, adopției.

d) *Codul civil* conține reglementări relative la calificarea instituției cetățeniei.

2.2. Principii și moduri de dobândire și de pierdere a cetățeniei

- Cetățenia se dobândește *prin naștere și prin naturalizare*. Prin naștere cetățenia se poate dobândi fie urmând principiul „dreptului sângelui” (*jus sanguinis*), copilul având cetățenia părinților, fie pe cel al dreptului solului (*jus soli*) potrivit căruia copilul capătă cetățenia statului pe teritoriul căruia s-a născut, indiferent de cetățenia părinților. În unele

⁸ Publicată în M. Of. nr. 44 din 6 martie 1991. Republicată în M. Of. nr. 98 din 6 martie 2000.

⁹ Publicată în M. Of. nr. 282 din 11 noiembrie 1996. Republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

state, ca de pildă Franța, Suedia, Japonia, Filipine, copilul dobândește prin naștere cetățenia părinților, în alte țări ca de exemplu, Argentina, Paraguay se aplică „Dreptul solului”.

Există state, ca Anglia și SUA, care folosesc un „sistem mixt” rezultat din aplicarea celor două principii menționate.

În țara noastră, potrivit art.5 din Legea nr.21/1991 se aplică principiul „jus sanguinis” conform căruia copii născuți pe teritoriul României, din părinți cetățeni români, sunt cetățeni români.

- Dobândirea cetățeniei prin *naturalizare*, are loc la cererea persoanei interesate și pe baza deciziei autorităților competente ale statului solicitant. Legislațiile naționale prevăd o serie de condiții pentru acordarea cetățeniei la cererea persoanei. Dintre astfel de condiții menționăm: reședința solicitantului pe o perioadă de timp (între 3 și 10 ani) pe teritoriul statului respectiv (unele excepții de la această cerință sunt prevăzute de lege); buna moralitate; cunoașterea limbii naționale; îndeplinirea unui serviciu guvernamental precum și cerința de a dispune de mijloace de existență.

-Un aspect al naturalizării îl constituie și dobândirea cetățeniei unei persoane prin *căsătoria cu un străin*. Legislația tradițională a unor state în trecut consacră obligația femeii care se căsătorește cu un străin să adopte cetățenia soțului, ceea ce era expresia statutului de inegalitate a femeii față de bărbat.

- Cetățenia poate fi dobândită și *prin înfiere*. Înfierea unui copil fără cetățenie sau cu cetățenie străină atrage după sine, de obicei, dobândirea de către copil a cetățeniei adoptivului. Potrivit legii române în cazul în care numai unul dintre înfietori este cetățean român, cetățenia înfiatului minor va fi hotărâtă de comun acord de către înfietori. În situația în care înfietorii nu cad de acord, instanța judecătorească, care are competența să încuviințeze înfierea va decide asupra cetățeniei minorului, ținând seama de interesele acestuia. Pentru copilul care a împlinit 14 ani este necesar consimțământul lui.

Dacă în statul celui care adoptă sau a adoptatului nu se recunoaște înfierea, cetățenia copilului este aceea a statului pe al cărui teritoriu locuiește.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

- Problema dobândirii cetățeniei se pune în situațiile în care are loc fie un *transfer de teritoriu*, fie *de populație de la un stat la altul*.

Când intervine un transfer de teritoriu, persoanele care locuiesc pe teritoriul respectiv au dreptul de a opta în sensul manifestării de voință privind alegerea unei cetățenii și anume fie a statului căruia i-a aparținut teritoriul, fie a noului stat,

Transferul de populație dintr-un stat în altul, pe baza unor tratate produce consecințe cu privire la cetățenia persoanelor strămutate. În baza tratatului, aceste persoane pot opta pentru cetățenia unuia din cele două state sau dobândesc în mod automat cetățenia statului pe teritoriul căruia s-au transferat.

Deosebirile existente cu privire la principiile și modurile diferite de dobândire și pierdere a cetățeniei în practica statelor dau naștere la situații și probleme care implică interesele mai multor state. Este ceea ce a făcut necesară găsirea de soluții prin intermediul unor reglementări internaționale. Astfel de consecințe generează situațiile de: a) bipatridie și b) apatridie.

a) *Bipatridia* sau *dubla cetățenie* este situația acelei persoane care are în același timp cetățenia a două state, se poate întâlni și situația de pluricetățenie, atunci când o persoană are mai multe cetățenii.

Dubla cetățenie apare în cazul lipsei de concordanță între legislațiile statelor, în principal, pe două căi: în situația dobândirii cetățeniei prin naștere și în aceea a naturalizării. Astfel, copilul născut din părinți cetățeni ai unui stat în care se aplică principiul *jus sanguinis*, pe teritoriul altui stat a cărui legislație consacră principiul *jus soli*, va căpăta cetățenia ambelor state. Prin naturalizare, dubla cetățenie apare dacă persoana care dobândește la cerere, prin căsătorie, înfiere etc. o nouă cetățenie și nu pierde concomitent vechea sa cetățenie.

În legislația unor state există norme care creează, în mod artificial, bipatridia. Un astfel de exemplu ni-l oferă legislația germană dinaintea celui de-al Doilea Război Mondial, care permitea germanilor de peste hotare să-și păstreze cetățenia de origine, chiar



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

dacă obțineau o altă cetățenie. Prin aceasta se urmărea crearea de așa-zisi, rezidenți germani pe teritorii străine, în scopuri politice¹⁰.

În legătură cu dreptul statului de protecție diplomatică a cetățenilor săi, în cazul dublei cetățenii este împiedicată exercitarea acestui drept de către un stat față de altul cu privire la o persoană care are cetățenia celor două state; exercitarea sa de către unul dintre state față de un terț stat poate fi de asemenea împiedicată dacă nu se dovedește existența unei legături de cetățenie activă, efectivă. Regula cetățeniei active poate fi invocată și în caz de conflict de jurisdicție între cele două state cărora o persoană le aparține ca cetățean. Invocarea de către ambele state ale cetățeanului a obligației de prestare a serviciului militar a generat uneori diferende internaționale¹¹.

Preocupările de *reducere a cazurilor de bipatridie* au debutat la Conferința de la Haga din anul 1930, care, în actul său final, stabilea ca persoanele cu dublă cetățenie să aibă posibilitatea de a opta pentru una dintre acestea și, atunci când o persoană dobândește o nouă cetățenie, să piardă automat cetățenia anterioară¹².

În același scop, a fost adoptată în cadrul Consiliului Europei *Convenția privind reducerea cazurilor de pluricetățenie și privind obligațiile militare în cazul pluricetățeniei*, din anul 1963¹³.

Principalele prevederi ale acestei Convenții vizează următoarele aspecte:

- cetățenii care obțin cetățenia altui stat pierd cetățenia anterioară;
- persoanele cu două sau mai multe cetățenii pot renunța la una dintre ele cu permisiunea statului la a cărui cetățenie se renunță;
- statul nu poate refuza cererea de renunțare la cetățenia sa de către persoana cu dublă cetățenie care are reședința sa obișnuită în afara teritoriului său;
- persoanele cu dublă cetățenie îndeplinesc obligațiile militare numai în statul în care au reședința în mod obișnuit; dacă locuiesc obișnuit într-un stat terț, a cărui cetățenie nu o

¹⁰ F. Coman, N. Purdă, A. Bărăscu, R. Coman, *Drept internațional public*, Pro Universitaria, 2005, p. 195.

¹¹ Ghe. Moca, *Dreptul internațional public*, Editura ERA, București, 1999, p. 221.

¹² M. Niciu, *Drept internațional public*, Ed. Servo Sat, Arad, 1997., p. 180.

¹³ Adoptată la 6 mai 1963, modificată prin Protocolul din 24 noiembrie 1977.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

au, pot opta pentru îndeplinirea obligațiilor militare în unul dintre statele ai căror cetățeni sunt.

O situație deosebită o au cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene, care au și *cetățenia Uniunii Europene*¹⁴. Aceasta nu este o situație clasică de bipatridie și nu este supusă restricțiilor consacrate de dreptul internațional. Această calitate conferă drepturi specifice, precum libera circulație și dreptul de ședere în spațiul Uniunii Europene, dreptul la protecție din partea tuturor membrilor Uniunii, dreptul de a se adresa instituțiilor comunitare etc., dar au și obligația generală de a respecta dreptul comunitar și legile statelor membre ale Uniunii Europene¹⁵.

Grija pentru evitarea sau restrângerea cazurilor de dublă cetățenie a dus la convocarea unor reuniuni internaționale încă în perioada interbelică, fără a se ajunge însă la reglementări eficiente. În 1945, Comisia de drept internațional a ONU a luat în dezbatere două proiecte de convenții asupra limitării și, respectiv, eliminării dublei cetățenii în viitor, lucrările însă au fost abandonate în faza incipientă.

Legislația națională adecvată și acordurile bilaterale rămân instrumente juridice de înlăturare a bipatridiei și a dificultăților generate de aceasta în relațiile dintre state.

România a încheiat o serie de acorduri bilaterale cu alte state cum sunt de pildă Ungaria, fosta URSS, Bulgaria, pentru a rezolva problema bipatridiei.

b) *Apatridia* este situația juridică a unei persoane care nu a avut o cetățenie sau care și-a pierdut-o fără a dobândi alta. Apatridia s-a extins, devenind o problemă de drept internațional în perioada interbelică. Ea este generată de deosebirile între legislațiile diferitelor state cu privire la persoane care își pierd cetățenia, fără a căpăta cetățenia altui stat. Astfel, copiii din părinți fără cetățenie se nasc apatridizi. Devine apatridă și femeia care căsătorindu-se cu un străin, pierde cetățenia țării sale de origine, fără a fi obținut cetățenia soțului¹⁶.

¹⁴ Introdusă prin Tratatul de la Maastricht, art. 8.

¹⁵ S. Scăunaș, *Drept internațional public*, C:H:Beck, 2007, p. 223.

¹⁶ M. Niciu, *op.cit.*, pp. 9-20.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

Apatridia este generată de deosebirile între legislațiile diferitelor state cu privire la persoane care își pierd cetățenia, fără a căpăta cetățenia altui stat. Așa este, de exemplu, cazul copilului născut din părinți apatrizi; acesta rămâne fără cetățenie, pe teritoriul unui stat care aplică regula *jus sanguinis* (exemplu: Franța, Italia etc.).

Apatrizii, fiind lipsiți de orice legătură cu un stat, sunt supuși jurisdicției statului pe teritoriul căruia se află, unde au calitatea de străini. Dar, spre deosebire de străini, care beneficiază de protecția diplomatică a statului căruia îi aparțin, apatrizii nu au dreptul la o astfel de protecție.

Preocupări mult mai ample au fost canalizate spre *reducerea cazurilor de apatridie*, situație în care persoanele respective sunt, practic, lipsite de protecția de care se bucură în mod normal cetățenii. Primele încercări au fost făcute tot la Conferința de la Haga din 1930¹⁷.

3. Regimul juridic al străinilor

3.1. Noțiunea de străin

Regimul juridic al străinilor persoane fizice în România este reglementat atât prin acte juridice interne, cât și prin acte juridice cu caracter internațional.

Noțiunea de “străin” este definită prin dispozițiile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 194/27 decembrie 2002 care, în art. 2 conține o serie de “definiții”, reprezentând sub aspect juridic, calificări legale ale noțiunilor pe care le definește. Astfel, prin dispozițiile ordonanței, sunt oferite calificări legale privind noțiunile: străin, apatrid, Autoritatea pentru străini, viză, viză de transport aeroportuar, drept de ședere, permis de ședere, căsătorie de conveniență.

Conform dispozițiilor art. 2 lit a) din O.U.G. nr. 194/2002¹⁸, este considerat “străin” persoana fără cetățenie română.

¹⁷ *Ibidem*, p. 181.

¹⁸ Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 194 din 27 dec. 2002 privind regimul străinilor în România a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 955/27 dec. 2002. Prin această ordonanță este abrogată Legea nr. 123 din 2 aprilie 2001 privind regimul străinilor în România, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 168 din 3 aprilie 2001, precum și Hotărârea Guvernului nr. 467/2001 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 123/2001, publicată în M.Of. nr. 276 din 29 mai 2001. OUG Nr. 194/2002 a fost modificată prin:



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

Prin dispozițiile art. 2 lit b) este definită și noțiunea de “apatrid”, prin care se înțelege străinul care nu are cetățenia nici unui stat.

Actul normativ oferă o concepție clară și unitară asupra noțiunilor de “străin” și “apatrid”, înlăturând interpretările ambigue asupra acestor noțiuni. Reglementările anterioare nu defineau foarte clar noțiunea de apatrid, acesta fiind apreciat ca persoana fără nici o cetățenie, fiind asimilat pe cale de interpretare cu cetățeanul străin. Prin actuala reglementare se depășește acest neajuns, determinându-se o aplicare unitară a legii.

Deși statutul personal al cetățeanului străin este supus reglementărilor propriei legi naționale și statutul personal al apatridului ține de legea domiciliului sau de cea a reședinței¹⁹, apreciem că prin actuala reglementare sunt create condițiile necesare pentru ca și apatrizii să poată beneficia de unele dispoziții favorabile cuprinse în convenții sau tratate internaționale care vizează anumite aspecte legate de străini.. Până în prezent, apatrizii nu puteau beneficia de prevederile unor astfel de convenții, doar cetățenilor străini fiindu-le recunoscute anumite drepturi stabilite prin izvoare ale dreptului internațional public.

3.2. Noțiunea de condiție juridică a străinului

Instituția juridică a „condiției juridice a străinului“ reprezintă unul din domeniile dreptului internațional privat.

Prin noțiunea de condiție juridică a străinului se înțelege ansamblul normelor juridice care reglementează capacitatea de folosință a străinului, adică drepturile și obligațiile pe care acesta le are într-un anumit stat, în care are calitatea de străin.

Referitor la conținutul sau domeniul de aplicare a instituției condiției juridice a străinului, trebuie făcută precizarea că, pe de o parte, aceasta se referă la un ansamblu de drepturi și obligații care sunt protejate prin norme juridice specifice diferitelor ramuri de drept și pe de altă parte, că dispozițiile legale care stabilesc aceste drepturi și îndatoriri

Legea Nr. 482/2004; Legea Nr. 306/2005, Legea 56/2007, Legea 347/2007. Republicată în M.Of. nr. 421/5 iun. 2008. Modificată prin LEGEA nr.157 din 11 iulie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România.

¹⁹ Convenția de la New York din 28 septembrie 1954 referitoare la statutul apatrizilor.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

sunt cuprinse atât în diferite izvoare interne, cât și în izvoare internaționale. În ceea ce privește izvoarele internaționale, prezintă interes pentru condiția juridică a străinului acele instrumente juridice internaționale care conțin reglementări relative la anumite drepturi sau obligații ce revin străinilor, cum ar fi: tratatele și convențiile de asistență juridică bilaterale încheiate în anumite domenii, convențiile consulare²⁰, convențiile pentru promovarea și garantarea investițiilor, convențiile pentru evitarea dublei impuneri, tratatele și convențiile comerciale, acordurile de cooperare tehnico-economică și cele în domeniul transporturilor, etc.

Condiția juridică a străinului este instituită de statul de reședință a străinului, de aici rezultând caracterul ei unilateral. Nu trebuie exclusă însă, posibilitatea încheierii de convenții internaționale referitoare la regimul juridic al străinului, ceea ce-i conferă un caracter bilateral.

În stabilirea regimului juridic al străinului, statul de reședință poate urmări două coordonate: acordarea unui regim juridic străinului corespunzător propriilor interese și un regim juridic al străinului cât mai apropiat de cel al propriilor cetățeni. Din rațiuni economice unele state apelează și la alți factori în stabilirea regimului juridic al străinilor, turismul fiind unul dintre aceștia, de multe ori poate cel mai important.

3.3. Formele condiției juridice a străinului în România

Regimul juridic al străinilor cuprinde mai multe forme de tratament care se acordă cetățenilor altui stat, fie în baza normelor juridice cuprinse în legislația internă, fie în tratate internaționale²¹ (tratate și acorduri internaționale încheiate între state sau între state și organizații internaționale):

- A) regimul național;
- B) regimul reciprocității;
- C) regimul clauzei națiunii celei mai favorizate;

²⁰ De exemplu, Convenția consulară din 25 ianuarie între România și Republica Polonă, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 152 din 7 iulie 1993.

²¹ **D.Popescu, A.Năstase, Drept internațional public**, Editura Șansa, București, 1997, p. 143.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

D) regimul special;

E) regimul mixt.

A) *Regimul național* presupune recunoașterea în favoarea străinilor a acelorași drepturi civile pe care le acordă propriilor săi cetățeni, excepție făcând, drepturile politice²². În acest sens, art. 27 din Codul civil dispune că cetățenii străini și apatrizii sunt asimilați, în condițiile legii în drepturi civile cu cetățenii români.

Conform dispozițiilor art. 18 alin 1 din Constituția României²³, cetățenii străini și apatrizii care locuiesc în România se bucură de protecția generală a persoanelor și a averilor, garantată de Constituție și de alte legi.

De asemenea, conform dispozițiilor art. 16 alin.4 din Constituție, în condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale.

Prin dispozițiile art. 57 din Constituție privind “exercitarea drepturilor și a libertăților”, se stabilește că cetățenii români, cetățenii străini și apatrizii trebuie să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți.

Prin modificările introduse în actuala Constituție a României au fost extinse drepturile acordate străinilor la noi în țară.

B. *Regimul reciprocității* (care poate fi legislativ, diplomatic ori de fapt), este convenit între două sau mai multe state, fie printr-un acord sau tratat internațional, fie prin reglementări interne, prin care se conferă cetățenilor statelor semnatare aceleași drepturi pe teritoriile țărilor respective²⁴.

Reciprocitatea legislativă presupune o identitate de reglementări juridice între normele juridice cuprinse în sistemele de drept ale celor două state. Reciprocitatea diplomatică presupune existența unei convenții internaționale încheiate între două state,

²² D.Popescu, A.Năstase, *op.cit.* p. 144.

²³ Constituția României 2003 este forma republicată a Constituției României din 1991, cu actualizarea denumirilor și renumerotarea articolelor, revizuită prin Legea nr. 429/2003, aprobată prin referendumul național din 18-19 octombrie 2003, confirmat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 3 din 22 oct. 2003.

²⁴ Ion P.Filipescu, *Drept internațional privat*, Editura Actami, București, 1999, p. 222.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

prin care acordă aceleași drepturi cetățenilor unui stat semnatar aflați pe teritoriul celui alt stat semnatar.

Reciprocitatea de fapt presupune o anumită practică internațională privind recunoașterea drepturilor de care beneficiază străinii în altă țară.²⁵

C. Regimul clauzei națiunii celei mai favorizate, presupune acordarea în favoarea cetățenilor unui anumit stat de drepturi cel puțin egale cu cele pe care le au cetățenii unor state terțe. În doctrina dreptului internațional public, “clauza națiunii celei mai favorizate” a fost definită ca fiind o prevedere specială, prin intermediul căreia, părțile contractante își acordă pe bază de reciprocitate aceleași avantaje și privilegii pe care le-au acordat sau le vor acorda unui stat terț, în diferite domenii: comerț, navigație, situația juridică a persoanelor, etc.²⁶ Clauza națiunii celei mai favorizate este stabilită printr-o convenție internațională bi- sau multilaterală. În virtutea acestei clauze, statul concedent acordă statului beneficiar, persoanelor sau bunurilor aflate într-un raport cu acest stat, un tratament cel puțin la fel de favorabil ca și cel acordat de statul concedent unui stat terț, persoanelor și bunurilor aflate în același raport cu statul terț²⁷.

Cele mai frecvente sectoare în care se acordă clauza națiunii celei mai favorizate sunt reprezentate de: comerț, transport internațional, statutul persoanelor fizice și juridice, stabilirea misiunilor diplomatice și consulare, proprietatea intelectuală, administrarea justiției²⁸.

În practică se constată și limite de aplicare a clauzei națiunii celei mai favorizate datorită complexității anumitor situații juridice. Rezervele la aplicarea clauzei au fost justificate prin apărarea unor situații preferențiale și punerea la adăpost față de pretențiile terților în anumite domenii (ca de exemplu: privind restricțiile cantitative, accesul la zone ale liberului schimb și uniunii vamale, traficul de frontieră, etc.).

²⁵ În Legea Codul de procedură civilă sunt cuprinse mai multe dispoziții care consacră regimul reciprocității, cum ar fi: art.1.069 alin.2 – art. 1070 privind drepturile procesuale ale străinilor, art. 1.078 alin.3 privind scutirea de supralegalizare a actelor publice oficiale.

²⁶ **F.Coman**, *Clauza națiunii celei mai favorizate*, Ed. Scorpio, București, 1998, p.19.

²⁷ **Ion P.Filipescu**, *op.cit.*, p. 227.

²⁸ **Ibidem**.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

În baza *regimului special*, unele categorii de străini și în domenii de activitate determinate, pot beneficia de anumite drepturi prevăzute în legislația națională sau în tratatele și acordurile internaționale²⁹.

D. Regimul mixt reprezintă o combinație între regimul național și cel al clauzei națiunii celei mai favorizate³⁰.

3.4. Factorii care influențează condiția juridică a străinului

Condiția juridică a străinului a cunoscut o evoluție variată de-a lungul întregii istorii. Politicile naționale față de străini, diferă de la un stat la altul, după interesul pe care îl are statul care recunoaște anumite drepturi străinului. Din această perspectivă, un stat poate avea calitatea de:

- stat de *emigrație* (preocupat de păstrarea legăturilor cu propriii cetățeni care au emigrat în alte țări, de aceea în măsura poziției pe care acest stat o are pe scena internațională poate exercita anumite influențe care să ducă la îmbunătățirea condiției juridice a imigranților din statele de emigrație și în final a tuturor străinilor din acele state);

- stat de *imigrație* (în cadrul căruia selecția, controlul și asimilarea imigranților sunt mai severe, statul de reședință manifestând tendința de a restrânge drepturile de care beneficiază străinii).

Prin dispozițiile art. 5 din O.U.G. nr. 194/2002 sunt stabilite coordonatele juridice privind politica în domeniul imigrației.

Astfel, anual, prin hotărâre a Guvernului, se stabilesc:

- a) numărul permiselor de ședere care pot fi eliberate străinilor pentru încadrarea în muncă, în funcție de numărul de permise de muncă stabilit potrivit prevederilor legislației privind permisele de muncă;

²⁹ D.Popescu, A. Năstase, *op. cit.*, p. 138.

³⁰ *Ibidem*, . p. 139



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU



Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

b) numărul locurilor în unitățile sau instituțiile de învățământ care pot fi puse la dispoziție străinilor și termenele limită până la care se pot face înscrieri, pentru fiecare formă de învățământ;

c) quantumul alocațiilor necesare pentru hrănirea, întreținerea și cazarea în centre, precum și al celor pentru asistență medicală și spitalizare;

d) orice alte probleme referitoare la politica în domeniul imigrației.

Condiția juridică a străinilor este influențată de un ansamblu de factori variați, ca de exemplu:

- factorii economici (turismul, nevoia de atragere a forței de muncă, nevoia de atragere a investițiilor străine, etc.);

- factorii socio-politici (subdezvoltarea unor state, exercitarea în unele state a unor represiuni politice față de anumite categorii sociale, migrația, revoluțiile, manifestarea unor tendințe religioase, etc.);

- factorii demografici (raportul natalitate - mortalitate).

3.5. Regimul juridic general aplicabil străinilor în România

A. Drepturile străinilor în România

Dispozițiile art.57 din Constituție privind „Exercitarea drepturilor și libertăților” stabilesc că cetățenii români, cetățenii străini și apatrizii trebuie să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți.

Conform dispozițiilor art. 18 alin. 1 din Constituția României, cetățenii străini și apatrizii care locuiesc în România se bucură de protecția generală a persoanelor și averilor, garantată de Constituție și de alte legi³¹.

Drepturile de care beneficiază străinii în România sunt cuprinse atât în reglementări interne, cât și în reglementări internaționale.

³¹ Aceeași reglementare este preluată și prin dispozițiile art. 3 pct. 1 din O.U.G. nr. 194/27 decembrie 2002



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

În principiu, în România, regimul juridic aplicabil străinilor este regimul național, cu unele excepții. În baza acestui regim juridic, străinii beneficiază de următoarele categorii de drepturi:

a) Drepturile și libertățile democratice fundamentale, care sunt consfințite atât în Constituția României³², cât și în tratate internaționale³³.

Codul civil conține reglementări speciale relative la legea aplicabilă drepturilor fundamentale ale omului. Astfel, conform dispoz.art. 2.577 din Codul civil privind „Drepturile inerente ființei umane”, existența și conținutul drepturilor inerente ființei umane sunt supuse legii naționale a persoanei fizice.

Din analiza textului rezultă că, în ceea ce privește drepturile fundamentale ale omului trebuie făcută distincție între drepturile inerente ființei umane și celelalte drepturi. Drepturile inerente ființei umane nu sunt întră în conținutul drepturilor ce formează condiția juridică a străinului, supuse legii forului, ci legii naționale a persoanei fizice, stabilită după criteriile prevăzute în art. 2.568 din Codul civil.

Conform acestor dispoziții, legea națională este legea statului a cărui cetățenie o are persoana fizică sau, după caz, legea statului a cărui naționalitate o are persoana juridică.

Dacă persoana are mai multe cetățenii, se aplică legea aceluia dintre state a cărui cetățenie o are și de care este cel mai strâns legată, în special prin reședința sa obișnuită.

În cazul persoanei care nu are nicio cetățenie, trimiterea la legea națională este înțeleasă ca fiind făcută la legea statului unde are reședința obișnuită. Aceste sunt aplicabile și în cazul

³² În Constituția României drepturile și libertățile fundamentale sunt înscrise în cap. II – art. 22-53

³³ Dintre reglementările internaționale care consfințesc drepturi și libertăți fundamentale, menționăm: Declarația Universală a Drepturilor Omului - adoptată de ONU la 10 decembrie 1948; Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice – adoptat de ONU la 16 decembrie 1966; Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale – adoptat de ONU la 16 decembrie 1966; Convenția Europeană a Drepturilor Omului - adoptată de Consiliul Europei la 4 noiembrie 1950; Carta Socială Europeană – adoptată de Consiliul Europei la 18 octombrie 1961 etc.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

refugiaților, potrivit dispozițiilor speciale și convențiilor internaționale la care România este parte.

Conform dispoz.art. 2.569 din Codul civil, determinarea și proba cetățeniei se fac în conformitate cu legea statului a cărui cetățenie se invocă.

Cu privire la drepturile civile ale cetățenilor străini și apatrizilor, acestea sunt supuse legii forului, fiind aplicabil regimul național. În acest sens, art. 27 din Codul civil dispune că *cetățenii străini și apatrizii sunt asimilați, în condițiile legii în drepturi civile cu cetățenii români*.

Referitor la drepturile fundamentale ale omului, Codul civil introduce dispoziții noi în cuprinsul capitolului II, intitulat „*Respectul datorat ființei umane și drepturilor ei inerente*”. Capitolul este structurat pe 4 secțiuni, în cuprinsul cărora sunt reglementate drepturi ale personalității, drepturile la viață, la sănătate și la integritate ale persoanei, drepturi privind respectul vieții private și al demnității persoanei umane, drepturi privind respectul datorat persoanei și după decesul său.

Reglementările de bază cuprinse în Constituția României și în Codul civil sunt completate cu dispoziții cuprinse în reglementări interne cu caracter special. Aceste dispoziții se referă la următoarele drepturi de care beneficiază străinii la noi în țară:

- protecția generală a persoanelor și averilor;
- dreptul străinilor aflați legal în România de a se deplasa liber și de a-și stabili oriunde pe teritoriul României reședință, sau, după caz, domiciliul;
- dreptul străinilor care locuiesc legal în România de a reintra în țară, pe durata valabilității permisului de ședere;
- dreptul de a beneficia de măsuri de protecție socială de către străinii cu domiciliul sau reședința în România;
- dreptul de a beneficia de înscrierea corectă a datelor personale în documentele eliberate de Autoritatea pentru străini;
- dreptul de a beneficia de instruire de către străinii cuprinși în învățământul de toate gradele.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

Constituția României conține și dispoziții privind soluționarea conflictului de reglementări dintre legea internă și tratatele internaționale relative la drepturile omului. În acest sens, conform dispozițiilor art. 20, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, la legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.

Dispoziții similare sunt cuprinse în art.4 din Codul civil, care reglementează aplicarea prioritara a tratatelor internaționale privind drepturile omului.

Restrângerea exercitării drepturilor și libertăților democratice este permisă numai în situații excepționale, expres reglementate prin dispozițiile Constituției sau tratatelor internaționale.

În acest sens, în art. 53 din Constituție sunt prevăzute situațiile legale care justifică restrângerea exercitării unor drepturi sau libertăți:

Astfel, exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale, prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

Cu privire la limitele de exercitare a drepturilor fundamentale, art.75 din Codul civil dispune că nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în secțiunea 3-a



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

(capitolul II) atingerile care sunt permise de lege sau de convențiile și pactele internaționale privitoare la drepturile omului la care România este parte. Exercițarea drepturilor și libertăților constituționale cu bună-credință și cu respectarea pactelor și convențiilor internaționale la care România este parte nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în prezenta secțiune. (în cuprinsul acestei secțiuni sunt reglementate drepturile relative la respectul vieții private și al demnității persoanei umane).

Această dispoziție vine în completarea dispozițiilor art. 4 din Codul civil, precum și a dispoz. constituționale cuprinse în art. 20 alin. 2.

b) *Străinii nu beneficiază de drepturi politice.*

Astfel, străinilor nu le sunt recunoscute în România drepturile electorale.

Străinii nu au dreptul de a face parte din funcțiile și demnitățile publice. Referitor la această interdicție, în art. 16 pct. 3 din Constituție se precizează că funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități.

Ca o excepție de la această interdicție, în art. 16 pct. 4 din Constituție se menționează că în condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale.

Drepturile civile sunt prevăzute în Constituție și în legi materiale interne, cum ar fi: dreptul de proprietate, dreptul de moștenire etc.

Anumite precizări se impun a fi făcute cu privire la dreptul de proprietate privată recunoscut străinilor.

Conform dispozițiilor art. 44 pct. 2 din Constituție, proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. Cetățenii străini și apatrizii pot dobândi dreptul de proprietate privată asupra terenurilor numai în condițiile rezultate din aderarea României la Uniunea Europeană și din alte tratate internaționale la care România este parte, pe bază de reciprocitate, în condițiile prevăzute prin lege organică,



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

precum și prin moștenire legală (în acest sens, a fost adoptată Legea Nr. 312/2005 privind dreptul de proprietate asupra terenurilor de către cetățeni străini și apatrizi, precum și de către persoane juridice străine).

Prin dispozițiile cuprinse în vechiul text al art. 41 alin. 2 din Constituție cetățenii străini și apatrizii nu puteau dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor în România în nici un mod.

Actuala reglementare oferă, sub aspect juridic, un punct de vedere unitar asupra drepturilor exercitate de străini cu privire la proprietatea privată.

Conform reglementărilor anterioare, străinii puteau beneficia de un drept de proprietate asupra unei construcții sau de dezmembrăminte ale dreptului de proprietate asupra terenurilor (deoarece nici un act normativ nu conținea vreo restricție în acest sens), însă nu puteau beneficia de dreptul de proprietate asupra terenurilor.

Prin actuala reglementare de bază cuprinsă în Constituție apreciem că sunt înlăturate neajunsurile constatate în practică cu privire la exercitarea dreptului de proprietate privată al străinilor și apatrizilor.

c) *Drepturile procesuale ale străinului* într-un proces de drept internațional privat sunt reglementate în general, prin dispozițiile 1.069-1.071 din Codul de procedură civilă, care se referă la condiția juridică a străinului ca parte în proces.

- conform art. 1.069 din Codul de procedură civilă privind „condiția străinului”³⁴ persoane fizice și persoane juridice străine au, în condițiile legii, în fața instanțelor române, aceleași drepturi și aceleași obligații procedurale ca și persoanele fizice de cetățenie română și persoanele juridice române. Cetățenii străini beneficiază în fața instanțelor române, în procesele civile internaționale, de scutiri sau reduceri de taxe și alte cheltuieli de procedură, precum și de asistența juridică gratuită, în aceeași măsură și în aceleași condiții ca și cetățenii români, sub condiția reciprocității cu statul de cetățenie sau de domiciliu al solicitanților.

³⁴ Aceste dispoziții erau cuprinse anterior în art. 163 alin.1 și 2 din Legea 105/1992.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU



Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

- conform art.1.070 din Codul de procedură civilă privind „scutirea de cauțiunea judiciară”³⁵, sub aceeași condiție a reciprocității, reclamantul cetățean străin sau persoană juridică de naționalitate străină, nu poate fi obligat să depună cauțiune sau vreo altă garanție, pentru motivul să este străin sau că nu are domiciliul ori sediul în România.

- conform art. 1.071 C.poc.civ.³⁶ (privind curatorul special), în situațiile în care reprezentarea ori asistarea străinului lipsit de capacitate sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu a fost asigurată potrivit legii sale naționale, iar din această cauză judecarea procesului întârzie, instanța îi va putea numi în mod provizoriu un curator special.

Accesul la justiție al străinului este reglementat și prin dispozițiile art. 30-33 din Legea nr. 189/2003 privind asistența judiciară internațională în materie civilă și comercială, după cum urmează:

- condiția străinului în justiție (art 30), în sensul că persoanele fizice sau juridice străine au dreptul să se adreseze liber și nestânjenit autorităților judiciare române, să formuleze cereri, să introducă acțiuni și să-și susțină interesele în aceleași condiții ca și persoanele fizice sau juridice române.

- scutirea de cauțiune – „*cautio judicatum solvi*” (art 31), în sensul că persoanele fizice sau juridice străine sunt scutite de orice cauțiune motivată de calitatea de străin ori de lipsa domiciliului sau sediului pe teritoriul statului român, sub rezerva dispoz art. 30. Aceeași regulă se aplică și în cazul cauțiunii cerute pentru garantarea cheltuielilor de judecată.

- asistența juridică gratuită (art 32), în sensul că persoanele fizice străine vor beneficia în România de asistență juridică gratuită, în aceleași condiții ca și persoanele fizice române.

- condițiile de aplicare a legii (art 33), în sensul că dispozițiile privind asistența juridică gratuită și scutirea de cauțiune se aplică persoanelor fizice sau juridice străine aparținând statelor cu care România are sau va avea convenții bilaterale cu prevederi în

³⁵ Aceste dispoziții erau cuprinse anterior în art. 163 alin.3 din Legea 105/1992.

³⁶ Ex.art.164 din legea nr.105/1992.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

acest sens ori față de care România este ținută de convenții multilaterale la care este sau va fi parte; pentru alte state aceste dispoziții se aplică numai sub condiția reciprocității.

d) *Alte drepturi*³⁷ de care pot beneficia străinii veniți în România sunt în strânsă legătură cu activitatea comercială. În condițiile legii, străinii pot desfășura acte de comerț cu caracter de profesie (având calitatea de comercianți), pot fi angajați de persoane fizice sau juridice române sau străine, pot încheia acte juridice cu persoane fizice ori juridice care își au domiciliul în România sau care au sediul în România, dar și în străinătate. Pentru a putea fi angajați, cetățenii străini au nevoie de permis de muncă eliberat de autoritățile competente. Un aspect nou în legislația română îl constituie prevederea potrivit căreia străinii pot fi angajați la agenții economici ori la instituții ale căror activități prezintă importanță pentru apărare sau siguranță națională, cu anumite excepții. Acest lucru nu era posibil potrivit legislației anterioare, de aceea a fost nevoie de o schimbare a prevederilor legale, care să permită angajarea în condiții de deplină legalitate, de exemplu, a unor consilieri străini (pentru probleme de integrare în structurile euro-atlantice) în cadrul unor ministere și nu numai (chiar și Ministerul Administrației și Internelor s-a confruntat cu o asemenea situație).

B. Obligațiile străinilor în România

Principala obligație ce revine străinilor pe timpul șederii în România este aceea de a respecta legislația română³⁸.

De asemenea, ca îndatorire corelativă a drepturilor de care beneficiază străinii în România, în baza dispozițiilor art. 57 din Constituție, cetățenii români, cetățenii străini și apatrizii trebuie să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți.

³⁷ Astfel de drepturi au fost recunoscute prin legi materiale interne cum ar fi; Legea nr. 83/1997 privind privatizarea societăților comerciale bancare, O.U.G. nr. 92/1997 privind stimularea investițiilor directe străine și autohtone; [O.U.G. nr.34/2006](#) privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, etc.

³⁸ Această obligație este reglementată prin dispozițiile art. 4 pct. 1 din O.U.G. nr. 194/27 decembrie 2002.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU



Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

În baza dispozițiilor art. 4 din O.U.G. nr. 194/2002 străinilor le revin următoarele obligații:

- străinii nu pot organiza pe teritoriul României partide politice ori alte organizații sau grupări similare acestora și nici nu pot face parte din acestea, nu pot ocupa funcții și demnități publice și nu pot iniția, organiza sau participa la manifestații ori întruniri care aduc atingere ordinii publice sau siguranței naționale.

- străinii nu pot finanța partide, organizații, grupări sau manifestații ori întruniri dintre cele prevăzute anterior;

- străinii aflați pe teritoriul României sunt obligați să respecte scopul pentru care li s-a acordat dreptul de a intra și, după caz, de a rămâne pe teritoriul României, să nu rămână pe teritoriul României peste perioada pentru care li s-a aprobat șederea, precum și să depună toate diligentele necesare pentru a ieși din România până la expirarea acestei perioade.

- străinii care intra pe teritoriul statului român sau care ies de pe acesta au obligația de a se supune controlului pentru trecerea frontierei de stat, potrivit legii.

- străinii aflați pe teritoriul României au obligația de a se supune, în condițiile legii, controlului organelor de poliție și al celorlalte autorități publice competente în acest sens.

3.6. Regimuri juridice speciale aplicabile străinilor

A. Regimul juridic al refugiaților

Prin *azil*, în dreptul internațional se înțelege *dreptul unui stat suveran de a acorda intrarea și stabilirea pe teritoriul său a unor persoane străine, urmărite în țara lor pentru activitatea politică, științifică, religioasă etc. Care nu este în concordanță cu normele juridice interne, contravine ordinii de drept a statului respectiv.*

Proclamat în 1789 de Revoluția burgheză din Franța, dreptul de azil a căpătat apoi recunoaștere și din partea altor state.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

Constituția României prevede în art.18 alin.2 ca dreptul de azil se acordă și se retrage în condițiile legii cu respectarea tratatelor internaționale la care România este parte.

În 1967, Adunarea Generală a ONU a adoptat o Declarație specială asupra dreptului de azil care precizează și dezvoltă o serie de aspecte legate de dreptul de azil. Aceasta rată că orice persoană supusă persecuției are dreptul să ceară și să se bucure de azil în alte țări, cu excepția persoanelor urmărite pentru crime de drept comun sau pentru acțiuni contrare scopurilor și principiilor ONU. În baza acestor prevederi, Adunarea Generală a ONU a adoptat la 14 decembrie 1967 *Declarația asupra azilului*.

Persoanele astfel deportate pe teritoriul unor state străine au căpătat denumirea de persoane strămutate. Problema refugiaților și a persoanelor strămutate s-a limitat, după cel de-al doilea război mondial, la repatrierea acestora.

În acest scop, s-au încheiat *convenții* între URSS, Anglia și SUA (1945) și între URSS și Franța (1945), prin care state semnatare se obligau să asigure repatrierea tuturor persoanelor strămutate.

În anul 1947 a fost creată pe lângă ONU, Organizația internațională pentru problemele refugiaților, care în anii 1949 – 1950 a fost înlocuită cu Înaltul Comisariat pentru Refugiați, înființat ca organ subsidiar al Adunării Generale a O.N.U.

În 1951, a fost adoptată *Convenția privind statutul juridic al refugiaților, care a intrat în vigoare în 1954*.

Regimul juridic al refugiaților în România este reglementat în prezent prin dispozițiile **Legii nr. 122/2006 privind azilul în România**.

Legea stabilește regimul juridic al străinilor care solicită o formă de protecție în România, regimul juridic al străinilor beneficiari ai unei forme de protecție în România, procedura de acordare, încetare și anulare a unei forme de protecție în România, precum și procedura pentru stabilirea statutului membru responsabil cu analizarea cererii de azil.

Autoritățile competente asigură accesul la procedura de azil oricărui cetățean străin sau apatrid, aflat pe teritoriul României ori la frontieră, din momentul manifestării



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU



Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

de voință, exprimată în scris sau oral, din care să rezulte că acesta solicită protecția statului roman, cu excepția situațiilor prevăzute expres de lege.

Principiile prevăzute de lege în cadrul procedurii de azil sunt următoarele:

- principiul nediscriminării;
- principiul nereturnării;
- principiul unității familiei;
- principiul interesului superior al copilului.
- principiul confidențialității;
- principiul bunei credințe.

Formele de protecție

În condițiile legii, străinilor li se recunoaște una dintre următoarele forme de protecție:

- a) statutul de refugiat;
- b) protecție subsidiară;
- c) protecție temporară, respectiv protecție umanitară temporară.

Statutul de refugiat se recunoaște, la cerere, cetățeanului străin care, în urma unei temeri bine întemeiate de a fi persecutat pe motive de rasă, religie, naționalitate, opinii politice sau apartenență la un anumit grup social, se află în afara țării de origine și care nu poate sau, datorită acestei temeri, nu dorește protecția acestei țări, precum și persoanei fără cetățenie care, fiind în afara țării în care își avea reședința obișnuită, nu poate sau nu dorește să se reîntoarcă. Statutul de refugiat se acordă, la cerere, și membrilor de familie a acestor persoane.

Protecția subsidiară se poate acorda cetățeanului străin sau apatridului care nu îndeplinește condițiile pentru recunoașterea statutului de refugiat și cu privire la care există motive temeinice să se creadă că, în cazul returnării în țara de origine, va fi expus unui risc serios, și care nu poate sau, nu dorește protecția acelei țări.

În perioade de conflicte armate în care România nu este angajată, se poate acorda protecție umanitară temporară persoanelor care provin din zonele de conflict.



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

B. Personalul diplomatic și consular

Personalul diplomatic și consular aflat în misiune în România intră în categoria străinilor care au un statut special consfințit prin tratate și convenții internaționale, dar și pe bază de reciprocitate (nerespectarea regimului imunității și privilegiilor diplomatice de către statul acreditat atrage măsurile de retorsiune față de diplomații săi, din partea statului acreditant).

Statutul juridic al corpului diplomatic și consular aparține ramurii de drept internațional public care nu face obiectul dreptului internațional privat.

Personalul diplomatic și consular se bucură de un ansamblu de privilegii și imunități stabilite prin tratate internaționale.

1. *Inviolabilitatea* persoanei sale, a locuinței, documentelor și bunurilor sale, cu excepția prinderii sale în flagrant delict când îi pot fi aplicate măsurile de constrângere;

2. *Imunitate de jurisdicție:*

- *penală* (agentul diplomatic nu poate fi urmărit sau anchetat penal);

- *administrativă* (agentul diplomatic nu poate fi sancționat cu amendă);

- *civilă* (înseamnă neadmiterea ca un diplomat să fie acționat în fața unui tribunal al statului acreditat pentru cauze civile, excepție făcând situațiile când este în cauză un imobil particular folosit de diplomat, dar nu în calitatea sa oficială, când agentul diplomatic este executor testamentar, moștenitor sau legatar cu titlu particular și nu în numele statului acreditat și/sau când agentul diplomatic desfășoară în statul acreditat o profesiune liberă sau activități particulare);

- *de executare* (bunurile pe care agentul diplomatic le posedă în numele său ori în numele misiunii din care face parte nu pot face obiectul sechestrului judiciar sau administrativ).

3. *Privilegii* (scutirea de impozite, taxe vamale și control vamal, taxe fiscale, prestații personale).



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU



Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013. Investește în oameni!

✉ Str. Italiană, nr. 28, et.1, cam.6, București, sect. 2 @ europa2020@spiruharet.ro

☎ 021.455.1721

🌐 www.europa2020.spiruharet.ro



POSDRU/156/1.2/G/139490

Cuvinte cheie: populație; cetățenie; străin; condiție juridică a străinului; azil, drepturi și obligații; refugiat; personal diplomatic și consular.

Bibliografie

- **F.Coman**, *Clauza națiunii celei mai favorizate*, Ed. Scorpio, București, 1998.
- **F. Coman, N. Purdă, A. Bărăscu, R. Coman**, *Drept internațional public*, Pro Universitaria, 2005.
- **I.Diaconu**, *Drept internațional public*, Editura Lumina lex, 2010.
- **I. P.Filipescu**, *Drept internațional privat*, Editura Actami, București, 1999.
- **Ghe. Moca**, *Dreptul internațional public*, Editura ERA, București, 1999.
- **M. Niciu**, *Drept internațional public*, Ed. Servo Sat, Arad, 1997.
- **D.Popescu, A.Năstase**, *Drept internațional public*, Editura Șansa, București, 1997.
- **N. Purdă, N. Diaconu**, *Protecția juridică a drepturilor omului*, Universul Juridic, 2011.
- **S. Scăunaș**, *Drept internațional public*, CH.Beck, 2007;.
- **D. Ștefănescu**, *Evoluția istorică și juridică a cetățeniei în dreptul românesc*, București, 1974.

Realizat,

Prof.univ.dr NICOLETA DIACONU